

## **LeerKRACHT: naar gelijke kansen voor ieder kind**

Stichting leerKRACHT wil kinderen de kansen geven die ze verdienen door kansengelijkheid in het onderwijs te vergroten. Helaas maakt het in Nederland nog steeds het verschil of je in de ene of de andere wijk geboren bent. Het maakt ook uit of je ouders hoog- of laagopgeleid zijn. En het maakt uit naar welke school je gaat. Het Nederlandse onderwijs staat op nummer één wat betreft kansengelijkheid in de westerse wereld.

Om de kansengelijkheid in het onderwijs aan te pakken moet het Nederlandse onderwijs structureel verbeteren. Stichting leerKRACHT is opgericht om de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs te verbeteren en kansengelijkheid bij de wortel aan te pakken en op te lossen. Op basis van wetenschappelijk onderzoek en lessen uit de onderwijspraktijk hebben we een methode ontwikkeld die bewezen effectief, snel en duurzaam werkt om het onderwijs blijvend te verbeteren.

Sinds onze start in 2012 werken we continu aan het vergroten van het aantal scholen dat met leerKRACHT werkt en het verhogen van de impact op deze deelnemende scholen. Dat deden we in schooljaar 2022-2023 door het uitvoeren van zeven verbeterprojecten.

In deze rapportage willen we graag ingaan op wat we in het afgelopen schooljaar (2022-2023) hebben bereikt. Daarnaast rapporteren we specifiek wat bereikt is met de zeven verbeterprojecten. Dit is wat jullie kunnen lezen in dit verslag:

1. Waarom is leerKRACHT nodig: kwaliteit van Nederlands onderwijs staat onder druk en kansengelijkheid neemt toe
2. Wat doet leerKRACHT: De groeiende kansengelijkheid keren met bewezen impact op schaal
3. Wie is leerKRACHT: Een goede doelen stichting met een bevlogen team en sterke partners
4. Resultaten leerKRACHT: Projecten en resultaten in schooljaar 2022-2023
5. Onze plannen: doorgroeien naar impact voor 1,5 miljoen leerlingen

Samen met ons team en partners helpen wij scholen om een half miljoen kinderen meer kans op een betere toekomst te geven.

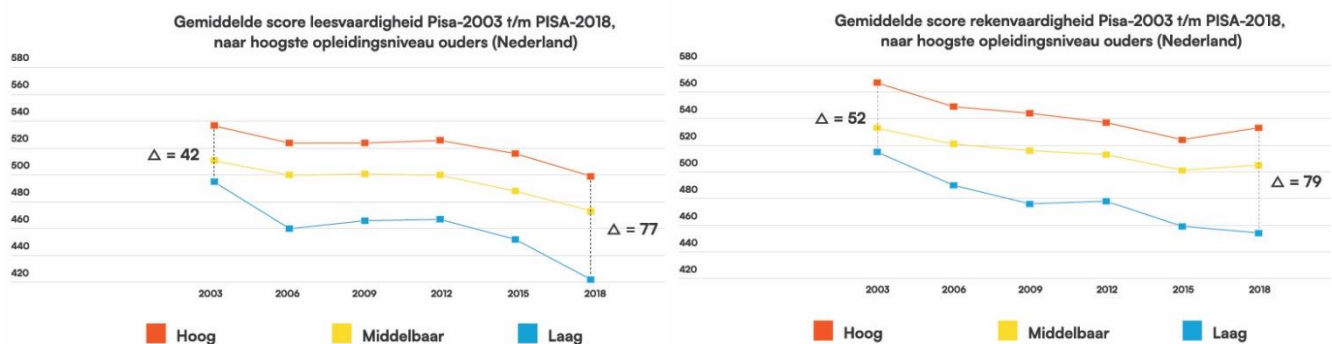
Namens het leerKRACHT team,

Jelle Verwer  
Directeur stichting leerKRACHT

## 1. Waarom is leerKRACHT nodig? De kwaliteit van het Nederlands onderwijs staat onder druk en de kansenongelijkheid neemt verder toe

De kwaliteit van het Nederlands onderwijs staat al jaren onder druk. Al ruim een decennium wordt ons onderwijs minder goed. Waren we in 2003 nog één van de landen met de beste leesvaardigheid van Europa, nu dreigt laaggeletterdheid voor 33% van alle 15-jarigen. Ook bij de andere kernvakken, zoals rekenen en natuurwetenschappen, dalen de resultaten al jaren. Hierdoor kan nu al meer dan een kwart van alle leerlingen niet goed meekomen in de samenleving. Zij kunnen bijvoorbeeld moeilijk een gebruiksaanwijzing, medisch recept, brief van de overheid of het nieuws begrijpen.

In Nederland is de kloof tussen kinderen van hoog- en laagopgeleide ouders in de periode 2013-2022 verdubbeld (zie figuur 1), waarna Corona de kloof verder vergrootte. Kinderen van hoogopgeleide ouders scoren bij wiskunde op het niveau van toplanden zoals Japan en China. Kinderen van laagopgeleide ouders hebben een leesvaardigheid vergelijkbaar met leerlingen in Jordanië en Moldavië.



Figuur 1: De kloof tussen leesresultaten van kinderen van hoog- en laagopgeleide ouders is in de afgelopen 15 jaar bijna verdubbeld en voor wiskunde met de helft toegenomen

De kansenongelijkheid in Nederland was al groot en groeiend, de coronacrisis maakte dit probleem nog groter en de kansenongelijkheid blijft immer stijgen. Deze versnelde achteruitgang heeft als grootste oorzaak de groeiende problematiek in het onderwijs. Hierdoor maakt de sociaaleconomische status (SES) van ouders een steeds groter verschil in de onderwijsresultaten van kinderen.

“De plek waar je wieg staat, is nog steeds bepalend voor de kansen die je in het latere leven krijgt. En dat begint al op de basisschool, waar de kansenongelijkheid soms zelfs wordt vergroot.” [Trouw, juni 2021](#)

Voor alle duidelijkheid: het probleem beperkt zich dus niet tot die paar honderd scholen waar het overgrote deel van de ouders een migratieachtergrond heeft. Kinderen van ouders met een lagere opleiding zitten verspreid over alle meer dan 8.500 Nederlandse scholen.

Onderwijs is niet langer de ‘grote gelijkmaker’ die het decennia was, integendeel zelfs.

## 2. Wat doet leerKRACHT? De groeiende kansenongelijkheid keren met bewezen impact op schaal

LeerKRACHT biedt een uniek onderwijsprogramma dat ons onderwijs verbetert door het creëren van een verbetercultuur op school en het toepassen van onderwijsonderzoek in de klas. Zo versterken wij de vaardigheden van leraren. LeerKRACHT pakt daarmee als enige initiatief in Nederland, effectief en op grote schaal de grondoorzaken van kansenongelijkheid in het Nederlandse onderwijs aan. En met bewezen impact.

### 2.1. De leerKRACHT-werkwijze

Jullie kennen ons. Daarom kunnen we kort zijn over onze werkwijze. Onze aanpak begint met het interesseren van scholen om met leerKRACHT aan de slag te gaan. Scholen kiezen voor leerKRACHT om meer te bereiken met hun leerlingen en om als leraren en schoolleiders meer plezier te hebben in hun werk. Daarna gaan zij één jaar (basisscholen) of twee jaar (middelbare scholen en mbo-teams) met ons aan de slag.

We helpen hen met het creëren van een verbetercultuur op school en het toepassen van onderwijsonderzoek in de klas. Dat gaat 'al doende', terwijl een schoolteam werkt aan twee of drie onderwijsthema's, zoals bijvoorbeeld rekenen of begrijpend lezen. We begeleiden hen met ondersteuning door onze Expertcoaches, een online academie, metingen en bijeenkomsten met andere deelnemende scholen.

Na deze periode van ondersteuning gaan zij zelfstandig verder. Dat kan omdat wij binnen deelnemende scholen een implementatieteam van leraren (die we de 'schoolcoaches' noemen) en de schoolleiding hebben opgeleid.

### 2.2 Onderzoek naar de leerKRACHT-impact op scholen, in de klas en voor de leraren

Sinds we met leerKRACHT zijn begonnen, hebben we onafhankelijke impactstudies laten uitvoeren door de Universiteit Utrecht en onderzoeksbureau Oberon, om na te gaan welke impact we hebben op de deelnemende scholen en bij hun leerlingen (zie figuur 2). De eerste twee studies zijn uitgevoerd, de derde studie is net gestart. De resultaten van de eerste onderzoeken zijn openbaar gemaakt, ook het resultaat van de derde studie zal openbaar worden gemaakt. Meer informatie over de aanpak van het onderzoek kunt u lezen op [Onderzoek naar impact van leerKRACHT](#).



*Figuur 2: LeerKRACHT laat met regelmaat onafhankelijk impact onderzoek uitvoeren voor het vergroten van haar impact*

Dit is wat de onderzoekers concluderen op basis van het tweede onderzoek op 231 deelnemende scholen:

- **Intensieve en duurzame samenwerking op school.** Op een leerKRACHT-school werken leraren intensief samen aan het verbeteren van het onderwijs. Bovendien houden de scholen dit vol.
- **Deelnemers positief.** De leraren en schoolleiders op deelnemende scholen starten enthousiast met leerKRACHT en blijven – ondanks een implementatiedip na 1 tot 1,5 jaar – positief. De onderzoekers herkennen zo'n dip uit andere programma's die aan de cultuur van een school raken.
- **Binnen één jaar een lerende cultuur op school.** Dat is volgens de onderzoekers uitzonderlijk. Ze kennen uit de literatuur en hun onderzoekspraktijk geen programma dat dit voor elkaar krijgt.
- **Leraren na twee jaar significant sterker in hun vak.** Bijvoorbeeld op aspecten zoals het stimuleren van leerlingen om te leren en het creëren van een veilig en stimulerend lesklimaat.

De onderzoekers kennen uit hun onderzoekspraktijk en internationaal onderzoek geen onderwijsprogramma dat zo snel en effectief werkt in het creëren van een verbetercultuur.

### 2.3. LeerKRACHT groeit naar 1.400 scholen met meer dan een half miljoen leerlingen

Leerkrachten en schoolleiders van deelnemende scholen zien snel het effect van leerKRACHT op onderwijskwaliteit en leerresultaten. Dit brengt hen ertoe andere scholen aan te bevelen met LeerKRACHT te beginnen.

Ondanks de groeivertraging die de coronacrisis veroorzaakte, kon leerKRACHT de afgelopen jaren doorgroeien:

- **1.400 scholen** werken nu met de leerKRACHT-methode verdeeld over het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en het beroepsonderwijs (mbo). Dit is één op de zes van alle Nederlandse scholen.
- **44.000 leraren** worden hierdoor beter in hun vak
- **600.000 leerlingen** krijgen zo de kans op een betere toekomst
- **Nog eens 500 scholen** hebben, ondanks de huidige werkdruk en lerarentekort, het afgelopen schooljaar hun interesse getoond in leerKRACHT.

LeerKRACHT is mede dankzij jullie hulp uitgegroeid tot het grootste en meest impactvolle onderwijs verbeterinitiatief in Nederland.

### 3. Wie is leerKRACHT? Een goede doelen stichting met een bevlogen team en sterke partners.

leerKRACHT (een ANBI-stichting) is vanaf onze start in 2012 ingericht voor grootschalige impact. In het afgelopen schooljaar hebben we verdere stappen gezet om ons nog meer te versterken. Dit hebben wij gedaan met bevlogen leerKRACHT mensen en een sterk partner netwerk.

#### 3.1. Het leerKRACHT-team

Het leerKRACHT-bestuur bestond in het schooljaar 2022/2023 uit drie bestuursleden, waarvan één bezoldigd in het centrale team (Jelle Verwer). De overige twee bestuursleden Celia van der Does (lid) en Jaap Versfelt (penningmeester/secretaris) ontvingen in schooljaar 2022/2023 geen bezoldiging.

Het leerKRACHT-team bestaat uit een centraal team van 9 leden en vijf regionale teams met in totaal 37 Expertcoaches. De Expertcoaches helpen draagvlak te creëren binnen geïnteresseerde scholen voor deelname aan leerKRACHT en begeleiden daarna de scholen die deelnemen aan het leerKRACHT-programma.

Stichting leerKRACHT heeft een Raad van Toezicht met vijf leden:

- Paul Rutten, voorzitter, partner bij McKinsey & Company
- Rochdi Darrazi, oprichter Boldking, mede-oprichter Dutch-Maroccon Leadership Institute
- Kete Kervezee, lid, oud-directeur van de Onderwijsinspectie en oud-docent hoger onderwijs
- Arne Gast, lid, partner bij McKinsey & Company
- Annet Kil, lid, voorzitter van het bestuur van de Gooise Scholenfederatie en oud-lerares Nederlands

Een groep van 21 leraren, schoolleiders en bestuurders uit alle geledingen van het Nederlands onderwijs vormen de adviesraad van de stichting. Zij ondersteunen ons met raad en daad. Bijvoorbeeld raad over het verbeteren van het programma en 'daad' in de vorm van het verspreiden van het leerKRACHT-verhaal in hun netwerken.

#### 3.2. Onze partners

We maken samen met een grote groep partners het verschil voor meer dan een half miljoen leerlingen. Stichting leerKRACHT is een stichting zonder winstoogmerk met de ANBI-status. Wij worden gesteund door onderwijsorganisaties, bedrijven, instellingen en goede doelen fondsen.

#### Onderwijsinstellingen

We werken samen met veel grote onderwijsorganisaties:

- De Doorloopjes stellen we ter beschikking aan alle Nederlandse leraren met hulp van de vakverenigingen **AOb** en **CNV Onderwijs**, uitgeverij **Phronese** en **ResearchEd**.
- Het besturenprogramma dat wij aanbieden doen wij samen met de drie werkgeversorganisaties: de **PO-Raad**, de **VO-raad** en de **MBO-raad**.
- Ons Nationale Groeifonds-voorstel dienden wij in met steun uit een grote groep leraren- en schoolleidersorganisaties (onder meer **CNV Onderwijs**, **FVOV**, **AVS**) en voeren wij uit samen met het **CAOP**.

#### Goede doelen fondsen

Met de bijdragen van deze organisaties hebben wij de leerKRACHT-projecten kunnen uitvoeren. Dit heeft ons de mogelijkheid gegeven om nog veel meer scholen in aanraking te laten komen met wat

deelnemende scholen ervaren qua werkplezier van leraren, betrokkenheid van leerlingen en beter onderwijs. Een aantal van deze partners zijn: ASML Foundation, Brook Foundation, Dioraphte, Egeria DO en GDS Talent.

### **Bedrijven, ziekenhuizen en andere instellingen**

We gaan jaarlijks met honderden leraren, schoolleiders en bestuurders kijken bij bedrijven, ziekenhuizen en andere instellingen die werken met lean of agile/scrum. Die bezoeken inspireren, doordat deelnemers op de werkvloer het enthousiasme en het effect van deze manier van werken zien. Onderstaande bedrijven ondersteunen ons hierin door hun ervaring en expertise te delen en de leraren, schoolleiders en bestuurders te ontvangen. Een aantal van deze partners zijn: **Alrijne zorggroep, ASML, Bol.com, CBS, Essity, Gemeente Apeldoorn, ING, Janssen Biologics, Johma, Kaizen Institute, McKinsey, Miele, Picnic, Randstad, RDW, Reinier de Graaf Gasthuis, TomTom, Topdesk, Toyota, Triodos en UMC Utrecht.** Voor het organiseren van al deze ondersteuning is **NL2025** al jaren enorm behulpzaam.

## 4. Projecten en resultaten in schooljaar 2022-2023

Om de kansenongelijkheid sneller tegen te gaan moeten we de schaal en impact van de leerKRACHT-werkwijze vergroten. Daarvoor voeren we zeven verbeterprojecten uit. Hieronder de resultaten die we met deze projecten hebben bereikt in het afgelopen schooljaar, 2022-2023. In annex 4 staan de uitgaven aan deze projecten.

### 4.1. Projecten voor vergroten schaalbaarheid

Voor het opschalen van leerKRACHT naar nog meer scholen werken we aan drie elkaar opvolgende zaken: het vergroten van de bekendheid van leerKRACHT (project 1), het omzetten van deze bekendheid in interesse (project 2) en ten slotte ervoor zorgen dat deze interesse versterkt wordt tot draagvlak op school voor deelname aan ons programma (project 3).

#### Project 1: Het creëren van interesse bij scholen voor deelname aan leerKRACHT.

Om ervoor te zorgen dat het idee van de verbetercultuur op scholen bekender wordt, zetten we een hele reeks instrumenten in. Doel daarvan is dat we de gehele onderwijssector, 250.000 leraren en schoolleiders, meerdere keren per jaar bereiken met inspirerende verhalen over 'elke dag samen een beetje beter'. Dat doen we op meerdere manieren:

Allereerst via Google, waar we specifieke content schrijven voor circa 100 onderwerpen zoals 'onderwijskwaliteit' en 'kansenongelijkheid'. Met de zoekwoorden, gerelateerd aan die onderwerpen, willen wij in de top drie van Google blijven of komen. Na vijf jaar zijn wij gevorderd tot 78 artikelen waarvan er 49 in de top drie van Google staan en 35 zelfs op nummer één.

Daarnaast investeren we in het vergroten van onze bekendheid via sociale media (YouTube, Facebook, enzovoorts). Dat leidde in schooljaar 2022-2023 tot 8.754.728 views, oftewel bijna negen miljoen vertoningen. Mede hierdoor bezochten 173.473 unieke personen onze website en bekeken daar 961.114 pagina's.

Tezamen betekenen al deze activiteiten dat de overgrote meerderheid van leraren en schoolleiders stichting leerKRACHT kent.

Nadat leraren of schoolleiders van ons gehoord hebben ontstaat (hopelijk) interesse. Deze interesse wakkeren we verder aan op meerdere manieren:

Online doen we dat via webinars. Het afgelopen schooljaar (2022-2023) namen 1.517 leraren en schoolleiders van geïnteresseerde scholen, die nog niet met leerKRACHT werken, deel aan deze webinars. Daarnaast organiseren we fysieke informatiebijeenkomsten op deelnemende scholen. 110 geïnteresseerde scholen deden mee aan deze fysieke informatiebijeenkomsten. Op deze bijeenkomsten horen geïnteresseerde leraren en schoolleiders het verhaal van hun collega's van al deelnemende scholen.

Zo vinden vanaf de kerstvakantie elke maand dergelijke fysieke bijeenkomsten plaats, verspreid over vijf regio's in het land.

#### Project 2: Het creëren van draagvlak bij geïnteresseerde scholen voor deelname aan leerKRACHT.

Scholen die geïnteresseerd zijn begeleiden wij naar een gedragen besluit tot deelname aan ons programma. Onze Expertcoaches voerden hiervoor in 2022-2023 op circa 400 scholen kennismakingsgesprekken, ondersteunden draagvlakbijeenkomst met het schoolteam en -bij voldoende draagvlak- hielden een intakegesprek met de schoolleider.

Daarbij toetsen onze Expertcoaches of scholen voldoen aan onze strenge eisen: draagvlak in het team, een actieve rol schoolleider, het vrijmaken van interne coaches voor een halve dag per week en – ten slotte – twee uur per week inroosteren voor leerKRACHT-werksessies voor alle leraren in het team.

Ondanks deze hoge eisen schreven weer 123 scholen zich in voor het leerKRACHT-programma en groeiden we door naar 1.400 deelnemende scholen.

### Project 3: Het vergroten van schaalbaarheid van de leerKRACHT-werkwijze.

Zoals we in het volgende hoofdstuk (4. Plannen leerKRACHT) beschrijven, doet zich de kans voor om versneld door te groeien naar de helft van alle Nederlandse scholen. Echter, om deze kans te grijpen moeten we onze schaalbaarheid vergroten om deze groei te kunnen opvangen. We worden belemmerd door onze capaciteit om nieuwe deskundige Expertcoaches op te leiden om de deelnemende scholen te ondersteunen.

We hebben hiervoor de oplossing in huis: onze online academie. Deze online academie is nu gericht op leerkrachten en schoolleiders van deelnemende scholen. Op de academie vinden zij alle modules die zij nodig hebben voor de implementatie van leerKRACHT.

Het plan is deze academie te personaliseren (met aparte omgevingen voor leraren, schoolcoaches en schoolleiders) en uit te breiden met nieuwe omgevingen voor onze Expertcoaches en de Verandercoaches van besturen. Hierdoor kunnen we de tijd die nodig is om Expert- en Verandercoaches ‘op locatie’ in deelnemende scholen beperken tot 10 werkdagen in hun eerste jaar.

De eerste versie van deze gepersonaliseerde en uitgebreide academie was deze zomer (2023) gereed en wordt nu gebruikt met alle deelnemende scholen. In de annex bij dit verslag staat uitgelegd wat is gedaan en hoe dat eruitziet. We gaan dit schooljaar testen hoe goed dit werkt om daarna verbeteringen door te voeren.

## **3.2. Projecten voor vergroten impact**

Sinds de start van leerKRACHT in 2012 meten we voortdurend onze impact. Met als doel het verder verhogen van onze impact op deelnemende scholen. Voor het verhogen van dat effect ondernamen we in 2022-2023 een viertal projecten: het vergroten van de effectiviteit van het programma op scholen (project 4), het toepassen van onderwijsonderzoek door leraren (project 5), het creëren van duurzame impact in onderwijsinstellingen met meerdere scholen (project 6) en het starten van een nieuw impactonderzoek naar het effect van leerKRACHT (project 7).

### Project 4: Vergroten effectiviteit en doelmatigheid van het programma.

LeerKRACHT verbetert elk jaar – op basis van ervaringen van scholen - de leerKRACHT-methode. Hierbij maken we met het hele leerKRACHT-team keuzes over drie of vier grote veranderingen en talloze kleine aanpassingen.

Een voorbeeld van de grootste veranderingen voor schooljaar 2022-2023 zijn:

- Het geven van meer focus aan scholen, door het aantal doelen waar zij het hele jaar aan werken te beperken tot maximaal twee
- Het integreren van onderwijsonderzoek bij het realiseren van deze doelen
- Een intensiever begeleidingsprogramma voor schoolleiders.

Deze grote en talloze kleine verbeteringen worden doorgevoerd in de online leerKRACHT-Academie en het (fysieke) leerKRACHT-boek dat schoolcoaches en schoolleiders van deelnemende scholen gebruiken.

Dit soort verbeteringen voeren we jaar na jaar door en hebben resultaat. De meting van onze impact op deelnemende scholen liet - zes maanden na hun start met leerKRACHT - het volgende zien:



- 77.7% van alle leraren zegt dat werken met leerKRACHT bijdraagt aan het verbeteren van leerlingresultaten (tegen 22.3% die dat niet denkt)
- 81.5% van alle leraren zegt dat werken met leerKRACHT bijdraagt aan het verbeteren van onderwijskwaliteit (tegen 18.5% die dat niet denkt)
- 87,0% van alle leraren zegt dat hun schoolcoach hen leert om de leerKRACHT-instrumenten zelfstandig toe te passen (tegen 13.0% die dat niet denkt)
- 87.6% van alle leraren denkt dat de school doorgaat met leerKRACHT (tegen 12.4% die dat niet denkt)

#### Project 5: Toepassen van onderzoek.

De sleutel voor kanselijkheid ligt in het creëren van een verbetercultuur op school en het toepassen van onderzoek in de klas. Van die twee sleutels pasten we er pas één echt toe: de verbetercultuur. We zijn daarom gestart om de tweede sleutel, lessen uit onderzoek, toe te voegen aan de leerKRACHT-aanpak. Met als doel sneller en meer impact op leerlingen te realiseren.

Er is veel onderzoek beschikbaar over wat bewezen werkt in de klas. Bijvoorbeeld, als je niet wil dat leerlingen stof vergeten, dan moet je deze stof herhalen. Gespreid over de tijd (na een dag, na een week en na een maand) en gevarieerd (afgewisseld met andere stof). Maar leraren passen dit soort inzichten uit onderzoek maar mondjesmaat toe. LeerKRACHT wil daar verandering in brengen en zo nog meer impact realiseren.

Voor het vergroten van impact door het toepassen van onderzoek in de klas heeft stichting leerKRACHT Doorloopjes.nl gelanceerd. Doorloopjes helpt leraren het juiste onderzoek te vinden voor het verbeteren van hun lespraktijk.

Met Doorloopjes is het beste uit wetenschappelijk onderzoek verzameld in technieken, speciaal ontworpen voor leraren om direct toe te passen in hun lessen en zo de kwaliteit van hun onderwijs te verbeteren. Deze technieken, die wij 'Doorloopjes' hebben genoemd, zijn gebaseerd op de gelijknamige Doorloopjes-boeken, die vertalingen zijn van de Engelse 'Walkthru'-boeken. Deze drie boeken bevatten ieder 50 bewezen pedagogische en didactische technieken.

Doorloopjes geeft gemakkelijk toegang tot concrete en direct toepasbare technieken gebaseerd op onderzoek, waarvan bewezen is dat zij werken om schoollessen te verbeteren. De doorloopjes worden namelijk gepresenteerd in korte en duidelijke visuals met een stapsgewijze uitleg per doorloopje. Elk doorloopje wordt aangevuld met een korte video door Nederlandse expertleraren, waarin wordt uitgelegd hoe elke techniek in de praktijk kan worden gebruikt en waarop te letten bij het toepassen.

Stichting LeerKRACHT is de initiatiefnemer van Doorloopjes.nl en doet dit samen met de grootste Nederlandse beroepsverenigingen voor leraren (het Lerarencollectief, de BVMBO en de BAB), de twee grote lerarenvakbonden (AOb, CNV) en het instituut ResearchED. Dit zijn de kwantitatieve resultaten van dit initiatief in schooljaar 2022-2023:

- 11.366 leraren en schoolleiders hebben zich geregistreerd op Doorloopjes.nl
- Zij bezochten 69.315 keer de website van Doorloopjes
- Daarbij bekeken zij 205.537 pagina's met technieken om hun lespraktijk te verbeteren
- 1.640 leraren namen deel aan een Doorloopjes-webinar

In annex 1 (toepassen onderzoek) en annex 2 (Doorloopjes) geven we meer details over hoe we dit verbeterinitiatief vormgeven.

### Project 6: Creëren van duurzame impact binnen onderwijsinstellingen.

Veel scholen maken onderdeel uit van een onderwijsinstelling (ook wel ‘bestuur’ genoemd) samen met 3 tot 60 andere scholen. Om ervoor te zorgen dat leerKRACHT zich binnen deze besturen verder verspreidt en dat onze impact duurzaam is, bouwen we aan interne capaciteit. Het bouwen van die capaciteit doen we niet alleen in scholen (door het trainen van leraren tot schoolcoaches en het begeleiden van schoolleiders), maar ook in besturen.

In besturen identificeren we schoolcoaches die uit kunnen groeien tot ‘Verandercoaches’. Dat zijn mensen die het werk over van de leerKRACHT-Expertcoaches overnemen. Zij zorgen voor de verdere uitrol van leerKRACHT naar andere scholen in het bestuur en zorgen voor uitwisseling en inspiratie van scholen die al met leerKRACHT werken

Ondertussen zijn binnen 20 besturen 43 van deze verandercoaches opgeleid. Deze besturen vertegenwoordigen samen meer dan 100.000 leerlingen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en het mbo.

### Project 7: Onafhankelijk impactonderzoek naar effect leerKRACHT.

Zoals in paragraaf 2.2 (Onderzoek naar de leerKRACHT-impact op scholen) beschreven gaan we een nieuw onafhankelijk impactonderzoek naar het effect van leerKRACHT laten uitvoeren. Net als de eerste twee onderzoeken wordt dit onderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau Oberon, ondersteund door de Hogeschool Utrecht.

Doel van dit onderzoek is te meten wat het effect is van leerKRACHT in de klas en op leerlingresultaten. Een wetenschappelijke commissie zal toezien op de onafhankelijkheid en kwaliteit van de uitvoering van het onderzoek. Als eerste stap van het onderzoek zijn diverse metingen (barometers, cultuursurvey) die we uitvoeren op deelnemende scholen door de onderzoekers tegen het licht gehouden en verbeterd. We verwachten in oktober 2024 de eerste tussenrapportage van het onderzoek en in oktober 2026 het eindrapport.

Op basis van deze rapportages zullen we naar verdere verbeteringen van de leerKRACHT-werkwijze zoeken. Daarnaast zullen de onderzoekers alle rapporten openbaar maken.

## 5. Onze plannen: doorgroeien naar 1,5 miljoen leerlingen

Om de kansenongelijkheid sneller tegen te gaan moeten we de schaalbaarheid en de impact van de leerKRACHT-werkwijze vergroten. Een succesvolle aanvraag bij het Nationaal Groeifonds (NGF) biedt ons nu de kans om versneld te groeien naar 4.250 scholen, de helft van alle scholen in Nederland. Hiermee kunnen wij zo'n 1,5 miljoen leerlingen bereiken! Daarvoor moeten we wel de schaalbaarheid en de impact van de leerKRACHT-werkwijze verder vergroten.

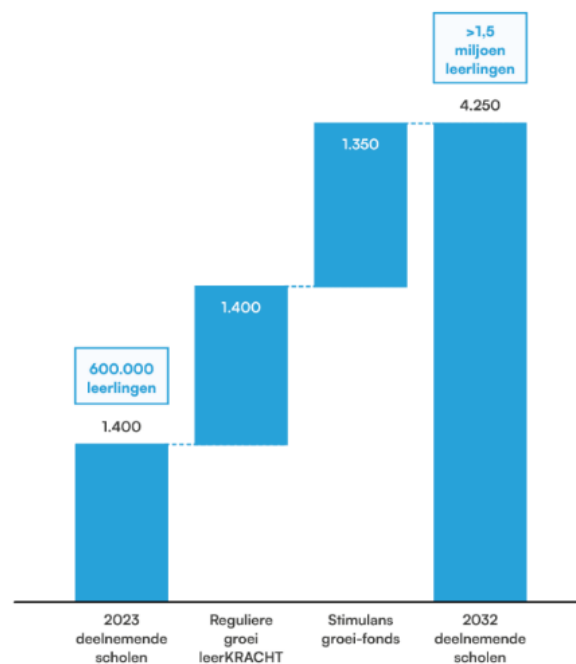
Samen met een coalitie van leraren- en schoolleiderorganisaties en onderwijsonderzoekers hebben wij eind 2021 een aanvraag (genaamd 'Ontwikkelkracht') ingediend bij het NGF. Met als doel om op nog veel meer scholen te gaan werken met een verbetercultuur en onderzoek toe te passen voor het verbeteren van de lespraktijk. Deze aanvraag is in 2022 goedgekeurd voor een bedrag van € 332 miljoen (zie [link](#)).

Met de NGF-impuls kunnen de komende tien jaar nog eens 1.350 scholen starten met een verbetercultuur. Samen met de huidige 1.400 scholen die al deelnemen aan leerKRACHT en onze verwachte groei van 1.500 scholen betekent dit dat over tien jaar de helft (4.250) van alle 8.500 scholen in Nederland met leerKRACHT werken (zie figuur 4). Hiermee zullen 1,5 miljoen kinderen beter onderwijs genieten en daardoor meer kansen krijgen.

*Figuur 3: Stimulans door Nationale Groeifonds geeft kans op groei naar de helft van alle Nederlandse scholen*

Om deze kans op doorgroei naar scholen met 1,5 miljoen leerlingen te pakken moeten we als stichting leerKRACHT twee dingen doen:

- Het vergroten van de schaalbaarheid van onze aanpak, omdat het tempo van onze groei gaat verdubbelen.
- Het blijven vergroten van de impact van onze aanpak, omdat we een unieke kans hebben 1,5 miljoen leerlingen meer kansen te bieden.



Het programma Ontwikkelkracht wordt gefinancierd uit het Nationaal Groeifonds. De overheid financiert met dit programma de helft van de kosten die scholen maken voor de deelname aan leerKRACHT. We krijgen als stichting **geen** overheidsbijdrage voor het vergroten van de schaalbaarheid of de impact van onze werkwijze. Terwijl investeringen op deze gebieden nodig zijn.

Het vergroten van onze schaalbaarheid en het vergroten van de impact van onze werkwijze kunnen wij alleen realiseren met ondersteuning van goede doelen fondsen. Hiermee dekken deze fondsen een gat op onze begroting dat niet met overheidssubsidie gedicht kan worden.

**Daarmee helpen goede doelen fondsen 1,5 miljoen kinderen meer kansen te bieden en kansenongelijkheid in het Nederlandse onderwijs structureel aan te pakken.**

19 Januari 2024. Het bestuur:

- Jelle Verwer, voorzitter
- Celia van der Does de Willebois, lid (tot 5 december 2023)
- Jaap Versfelt, penningmeester/secretaris (tot 5 december 2023)
- Tessa Brummelkamp, lid (vanaf 5 december 2023)
- Jacqueline van Zuijlen - van der Valk, penningmeester (vanaf 5 december 2023)

## Annex 1: Impact in de klas door gebruik van onderwijsonderzoek

Deze annex legt uit hoe we binnen een verbetercultuur op school (die wij als leerKRACHT helpen creëren) stimuleren dat leraren onderwijsonderzoek gebruiken in hun lessen.

Er is veel onderzoek beschikbaar over wat bewezen werkt in de klas. Bijvoorbeeld, als je niet wil dat leerlingen stof vergeten, dan moet je deze stof herhalen. Gespreid over de tijd (na een dag, na een week en na een maand) en gevarieerd (afgewisseld met andere stof). Maar leraren passen dit soort inzichten uit onderzoek maar mondjesmaat toe. LeerKRACHT brengt daar verandering in om zo nog meer impact in de klas te realiseren.

**Door lessen uit onderwijsonderzoek toe te voegen aan de leerKRACHT-aanpak bereiken wij meer impact op leerlingen.**

Voor het vergroten van die impact is heeft leerKRACHT een plan voor de komende vijf jaar opgesteld, uitgaande van drie praktische problemen die leraren tegenhouden bij het toepassen van onderwijsonderzoek. Voor elk van deze problemen heeft leerKRACHT oplossingen waarmee wij de komende drie schooljaren (2023-2024, 2024-2025 en 2025-2026) meer impact in de klas willen realiseren:

**Probleem 1: Het juiste onderzoek niet kunnen vinden.** Leraren weten niet waar ze moeten zoeken naar kwalitatief goed en relevant onderzoek over het verbeteren van de lespraktijk.

Daarom heeft leerKRACHT Doorloopjes ontwikkeld, met drie boeken, een makkelijk te vinden website en webinars voor leraren en schoolleiders om hen te helpen de uitdagingen in het onderwijs aan te pakken. Met Doorloopjes is het beste uit onderwijsonderzoek verzameld en weergegeven in eenvoudig te lezen stappenplannen om direct toe te passen voor de verbetering van hun lespraktijk. Alle 150 bewezen pedagogische en didactische technieken in Doorloopjes zijn gebaseerd op de gelijknamige boeken. De technieken zijn speciaal ontworpen voor leraren om direct te kunnen toepassen in hun lessen en zo de kwaliteit van hun onderwijs te verbeteren. [Zie Annex 3 Doorloopjes Doorloopje is ondertussen een begrip op deelnemende scholen en groeit daarbuiten met meer dan 10.000 leraren die er gebruik van maken.](#)

**Probleem 2: Het onderzoek niet goed begrijpen.** Leraren worden geconfronteerd met wetenschappelijke artikelen die moeilijk leesbaar zijn, omdat deze artikelen vaak geschreven zijn door wetenschappers voor (mede)wetenschappers. En niet voor praktijkbeoefenaars zoals leraren.

Daarom schrijft leerKRACHT 'Wat bewezen werkt' artikelen gebaseerd op onderwijsonderzoek, met hulp van professoren en leraren. Deze artikelen schrijven we over elk van de belangrijkste basisvaardigheden, te beginnen met [rekenen met getallen](#), [begrijpend lezen](#) en technisch lezen (verwacht gereed: 1 september 2023). In die artikelen staat in duidelijke taal en praktisch uitvoerbaar wat bewezen werkt om het onderwijs over zo'n basisvaardigheid te verbeteren. Het artikel over rekenen staat op plek #1 in Google onder 'rekenen verbeteren' en werd het afgelopen jaar meer dan 10.000 keer gelezen. [De 'Wat bewezen werkt' artikelen geven leraren heldere uitleg over onderwijsonderzoek voor de belangrijkste basisvaardigheden: rekenen, technisch lezen en begrijpend lezen.](#)

**Probleem 3: Het onderzoek lastig kunnen toepassen.** Leraren vinden het ingewikkeld om de principes die worden beschreven in wetenschappelijke artikelen toe te passen in de eigen lespraktijk. Dat vergt creativiteit, doorzettingsvermogen, reflectie en vooral tijd. En tijd is iets dat leraren met de huidige werkdruk en het lerarentekort niet hebben.

Daarom hebben we aanpassingen aangebracht in de leerKRACHT-methode. Hiermee bieden we leraren tijd en structuur om onderwijsonderzoek toe te passen. In de structuur die leerKRACHT biedt, verzamelen leraren relevant onderzoek, bestuderen dit samen en gaan er vervolgens mee experimenteren in de klas. Om tijd vrij te maken hebben we het aantal onderwijskundige thema's, waar een school gedurende het schooljaar aan werkt, gelimiteerd tot twee. Bijvoorbeeld rekenen tot de kerst en daarna begrijpend lezen tot de zomer. Al deze aanpassingen hebben we op 120 deelnemende scholen in 2022-2023 in pilots ingevoerd en gaan we komende jaren verder aanscherpen. [Door onderzoek te integreren in de leerKRACHT-methode kunnen schoolteams samen aan de slag met het continu verbeteren van onderwijs gebaseerd op onderwijsonderzoek.](#)

## Annex 2: Doorloopjes

De eerste annex over het toepassen van onderwijsonderzoek legt uit hoe we leraren stimuleren dit toe te passen in hun lespraktijk. Deze tweede annex vertelt over Doorloopjes, één van de handvatten die we hiervoor ontwikkelden.

Doorloopjes helpen leraren om stap voor stap uitdagingen in het onderwijs aan te pakken. Doorloopjes ondersteunen leraren bijvoorbeeld in het beter motiveren van leerlingen, het beter laten samenwerken van leerlingen, of het biedt hen steun wanneer zij bezig zijn met bijvoorbeeld formatief handelen of wanneer zij hun curriculum willen verbeteren.



Stichting LeerKRACHT is de initiatiefnemer van Doorloopjes en doet dit samen met de grootste Nederlandse beroepsverenigingen voor leraren (het Lerarencollectief, de BVMBO en de BAB), de twee grote lerarenvakbonden (AOB, CNV) en het instituut ResearchED. Met Doorloopjes bieden we alle 250.000 Nederlandse leraren en schoolleiders technieken waarvan bewezen is dat zij de lespraktijk verbeteren.

**De 150 technieken, Doorloopjes, worden gepresenteerd in goed te begrijpen en makkelijk toepasbare doorloopjes. De doorloopjes zijn stapsgewijs, kort, en met duidelijke visuals.**

LeerKRACHT biedt ondersteuning met Doorloopjes op drie manieren:

### BOEKEN

Gebaseerd op de drie succesvolle 'Teaching Walkthrus'-boeken van Tom Sherrington en Oliver Caviglioli maakte leerKRACHT Nederlandstalige boeken genaamd Doorloopjes. Het eerste Nederlandse boek verscheen in 2021, de tweede in mei 2022 en het derde boek wordt verwacht in het najaar van 2023. In deze boeken is het beste uit onderwijsonderzoek verzameld en weergegeven in eenvoudig te lezen stappenplannen. Zodat leraren het beste uit zichzelf en hun leerlingen kunnen halen.

### WEBSITE

De Doorloopjes uit de boeken vormen de basis voor de [Doorloopjes.nl](https://www.doorloopjes.nl) website. Deze website geeft alle 250.000 Nederlandse leraren direct, gratis en gemakkelijk toegang tot 150 concrete en direct toepasbare technieken, gebaseerd op onderwijsonderzoek, om hun lessen te verbeteren. De Doorloopjes met visuals worden hier aangevuld met een korte video's.

### WEBINARS

Iedere maand organiseert leerKRACHT ook meerdere gratis Doorloopjes webinars voor leraren om kennis te kunnen maken met Doorloopjes.nl. Deze webinars worden gepromoot door leerKRACHT en de grootste Nederlandse beroepsverenigingen en vakbonden voor leraren. De webinars worden gegeven door Nederlandse expertleraren. In deze webinars worden verschillende doorloopjes besproken, gaan de experts dieper in op de specifieke technieken, wisselen leraren van verschillende scholen ervaringen uit en stellen zij vragen aan de expert leraren.

Quotes van leraren:

- 'Het prikkelt om over eigen handelen na te denken en ermee aan de slag te gaan.'
- 'Goed voorbeeld doet goed volgen. Jullie laten helder zien hoe ik mijn eigen handelen kan verbeteren. Ik heb het boekje 'Doorloopjes' voor mijn neus en het maakt me nieuwsgierig.'



## Annex 3: Versterken online academie

Voor het ondersteunen van scholen bij de implementatie van leerKRACHT maken we gebruik van vier vormen van ondersteuning: Expertcoach-bezoeken, metingen, bijeenkomsten met deelnemende scholen en een online academie. Deze online academie gaan we verder versterken door haar te personaliseren en handvatten voor onze eigen Expertcoaches toe te voegen.

De online academie bevat alle modules die een school nodig heeft om het leerKRACHT-programma te implementeren. Denk aan een module voor het organiseren van de Startdag met het schoolteam, modules voor de verschillende instrumenten (bordsessie, gezamenlijk lesontwerp, lesbezoek en leerling-feedback) en modules voor coachvaardigheden. Deze modules worden gebruikt door leraren, door schoolcoaches (leraren die hun teams begeleiden bij de implementatie van leerKRACHT) en schoolleiders.

De bruikbaarheid van de academie gaan we verder versterken. Dat doen we op twee manieren:

- Personaliseren van de academie, waardoor leraren, schoolcoaches en schoolleiders alleen die modules en die onderdelen van modules zien die voor hen relevant zijn.
- Het toevoegen van modules voor Expertcoaches en Verandercoaches (Expertcoaches binnen onderwijsinstellingen).

### PERSONALISEREN

We hebben het afgelopen half jaar gewerkt aan het personaliseren van de academie. De eerste versie van deze gepersonaliseerde academie was af vóór de start van het schooljaar 2023-2024. In figuur 1 staat een voorbeeld hoe we onderscheid maken tussen wat schoolcoaches en leraren te zien krijgen. Het grote verschil is dat de coaches handvatten krijgen voor de introductie en verdieping van de leerKRACHT-werkwijze en leraren enkel handvatten voor de uitvoering van de leerKRACHT-instrumenten.

The figure shows two side-by-side screenshots of the online academy interface. The left screenshot is for 'Schoolcoaches' and the right is for 'Leraren'. Both show a 'Bordsessies' page with a sidebar menu and a main content area. The 'Schoolcoaches' sidebar has more items, including 'Verbetorbord', 'Doelen stellen', and 'Doelen stellen-vertaling'. The 'Leraren' sidebar has fewer items, focusing on 'Verbetorbord' and 'Organisatorisch bord'. Below the screenshots are two blue callout boxes. The first box on the left says 'Schoolcoaches hebben meer modules beschikbaar' and points to the sidebar. The second box on the left says 'Modules voor schoolcoaches bevatten meer inhoud' and points to the 'Leerdoelen' section. The first box on the right says 'Leraren krijgen vooral uitvoeringsmodules te zien' and points to the 'Verbetorbord' module. The second box on the right says 'Modules voor leraren bevatten minder inhoud' and points to the 'Leerdoelen' section.

**Schoolcoaches**

**Leraren**

**Schoolcoaches hebben meer modules beschikbaar**

**Modules voor schoolcoaches bevatten meer inhoud**

**Leraren krijgen vooral uitvoeringsmodules te zien**

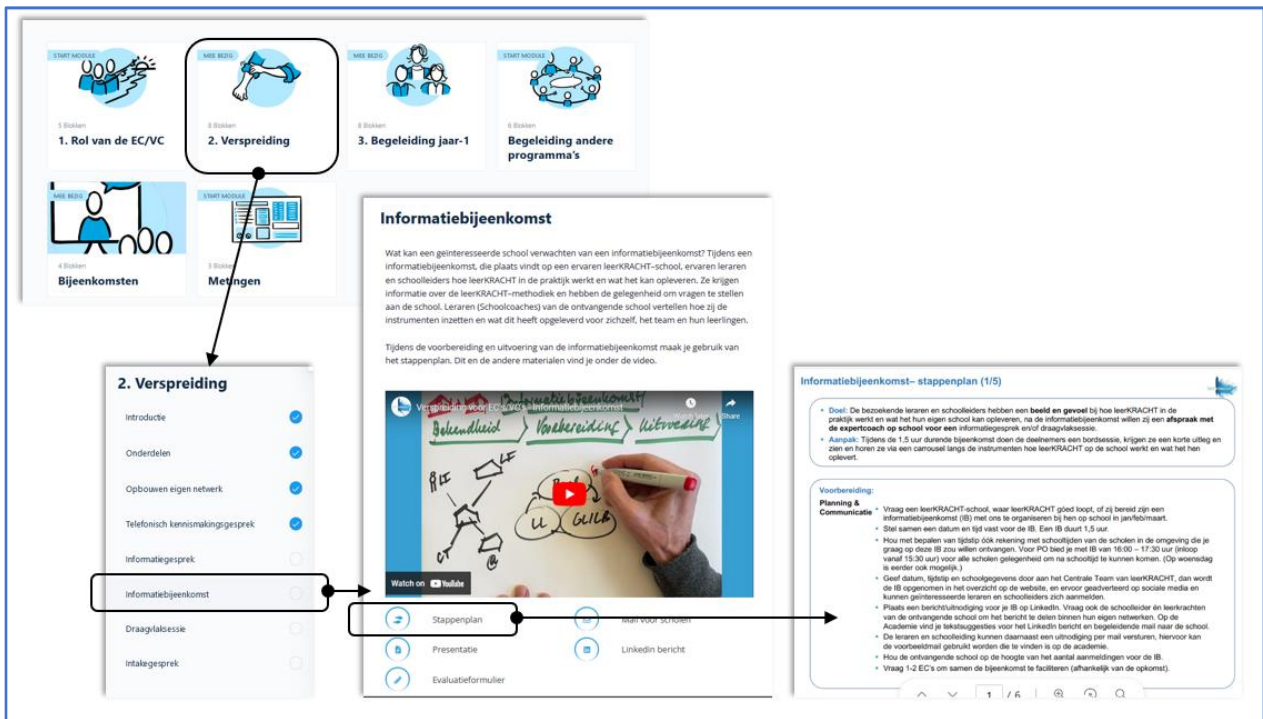
**Modules voor leraren bevatten minder inhoud**

Figuur 1: verschil tussen aanbod modules en inhoud modules voor schoolcoaches en leraren

## HANDVATTEN VOOR EXPERTCOACHES

Tot dit schooljaar (2023-2024) vertrouwden we vooral op ‘training on the job’ voor nieuwe Expertcoaches en Verandercoaches. Door het succes van de academie voor deelnemende scholen, realiseerden we ons dat we dit ondersteuningsinstrument ook voor hen kunnen inzetten. Daartoe hebben we een zestal modules ontwikkeld. Denk daarbij aan een module over hun rol, een module over verspreiding (naar nieuwe scholen), een module voor het begeleiden van startende scholen, enzovoort.

Voor elke module hebben we een reeks blokken gemaakt die onderdelen van zo’n module uitleggen. Bijvoorbeeld voor de verspreiding: hoe je een netwerk bouwt in de regio, hoe je kennismaakt met scholen, hoe je daar een informatiebijeenkomst organiseert en hoe je via een intakegesprek ervoor zorgt dat aan alle voorwaarden voor succesvolle implementatie is voldaan. Voor elk onderdeel (zoals bijvoorbeeld een informatiebijeenkomst) hebben we een uitlegvideo gemaakt en stappenplannen en andere werkmaterialen ontwikkeld. Figuur 2 geeft een overzicht van alle modules en een ‘deep dive’ voor de module verspreiding.



Figuur 2: Overzicht van modules voor expertcoaches en details voor één zo’n module

## PILOT EN VERBETERING

We gaan dit schooljaar (2023-2024) met de nieuwe academie werken met alle deelnemende scholen, Expertcoaches en Verandercoaches. Op basis van hun ervaringen en gebruiksdata zullen we – zoals we elk jaar doen – verbeteringen identificeren en doorvoeren. Deze verbeteringen zullen zowel technisch als inhoudelijk van aard zijn.

## ANNEX 4 Financiën projecten

Hieronder vindt u de samenvatting van de uitgaven aan de zeven projecten. Een volledige jaarrekening en accountantsverklaring vindt u op onze website.

<b>Project</b>	<b>Uitgaven €</b>
1. Creëren van interesse bij scholen voor deelname aan leerKRACHT	89.959
2. Creëren van draagvlak bij geïnteresseerde scholen	17.386
3. Het vergroten van schaalbaarheid van de leerKRACHT-werkwijze	86.127
4. Vergroten effectiviteit en doelmatigheid van de leerKRACHT-aanpak	45.929
5. Toepassen van onderwijsonderzoek	259.556
6. Creëren van duurzame impact in onderwijsinstellingen	8.824
7. Onafhankelijke impactonderzoek	3.363
<b>TOTAAL</b>	<b>511.145</b>